

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств м. Києва і Київської
області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Києва і Київської області в IV кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств м. Києва і Київської області у IV кварталі 2022 року свідчать, що на тлі активних бойових дій і терористичних атак респонденти **пом'якшили свої очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Прогнозується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств регіону очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 27.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 32.3%. Найоптимістичніші очікування в підприємств будівництва (баланс відповідей – 12.5%), найпесимістичніші – у підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – «мінус» 46.7%);
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 63.1% респондентів очікують, що інфляція перевищить 20.0% (у попередньому опитуванні – 78.3%), у цілому по Україні – 62.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 91.1% респондентів (у попередньому кварталі – 88.3%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 4.4% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 12.4%), у цілому по Україні – «мінус» 11.5% (таблиця). Найнижчі очікування в респондентів підприємств енерго- та водопостачання (баланс відповідей – «мінус» 22.2%);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 8.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.4%), у т. ч. на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 9.3% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 5.9%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.3% та «мінус» 6.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 20.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.9%). Респонденти також очікують уповільнення зменшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – «мінус» 9.7% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 26.1%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 26.9% та «мінус» 16.6% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 15.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 21.7%), у цілому по Україні – «мінус» 20.1% (графік 4). Найпесимістичніші очікування в респондентів підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – «мінус» 38.7%);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства,** високими темпами: баланси відповідей – 94.1% та 72.5% відповідно (у попередньому кварталі – 94.6% та 73.6% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів підприємств торгівлі (баланс відповідей – 93.1%). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливатимуть курс гривні до іноземних валют, ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 67.8% (у попередньому кварталі – 64.0%). Водночас респонденти області очікують прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 39.6% (у III кварталі 2022 року – 29.4%) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит та занадто високі ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється) (графік 5).

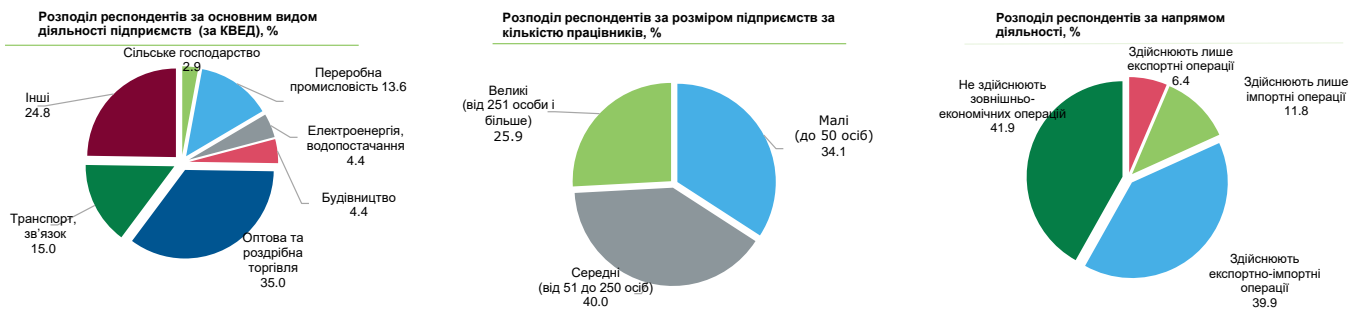
Підприємства області очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (39.5% опитаних), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткіші (графік 10). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування, надмірні вимоги до застави та значні коливання курсу гривні до іноземних валют (графік 11).

92.2% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.2%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

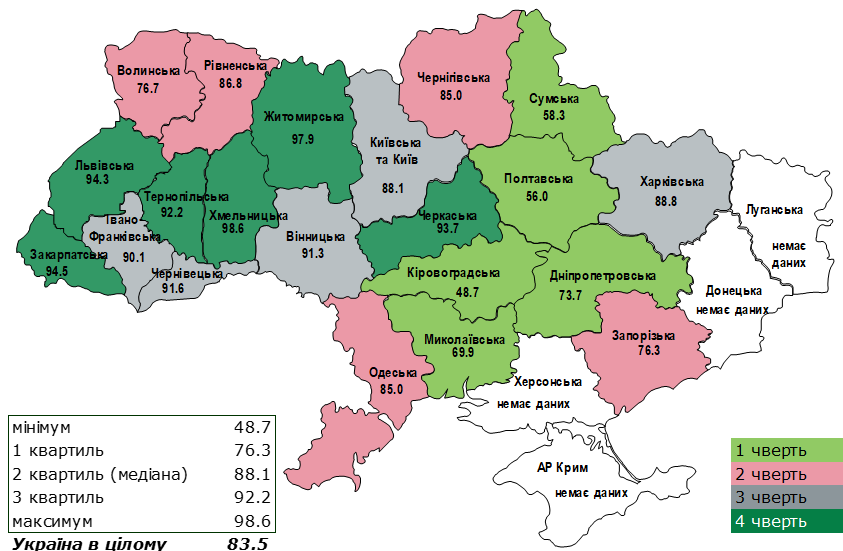
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 13.6% (у III кварталі 2022 року – «мінус» 17.3%). Найнижчі оцінки в респондентів підприємств будівництва («мінус» 66.7%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 19.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 21.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.5%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 10.8% (у III кварталі 2022 року – 18.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 30 листопада 2022 року;
- опитано всього 205 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

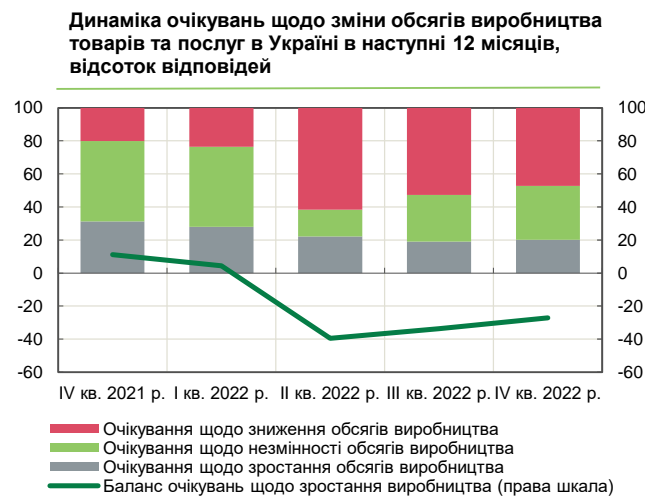
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ДІО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	20.4	13.4	-2.7	-12.4	-4.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	33.0	21.3	-10.8	-5.4	-8.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.4	4.5	-28.0	-26.9	-20.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	26.6	17.0	-29.8	-26.1	-9.7
кількості працівників	15.6	13.9	-29.5	-21.7	-15.8

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

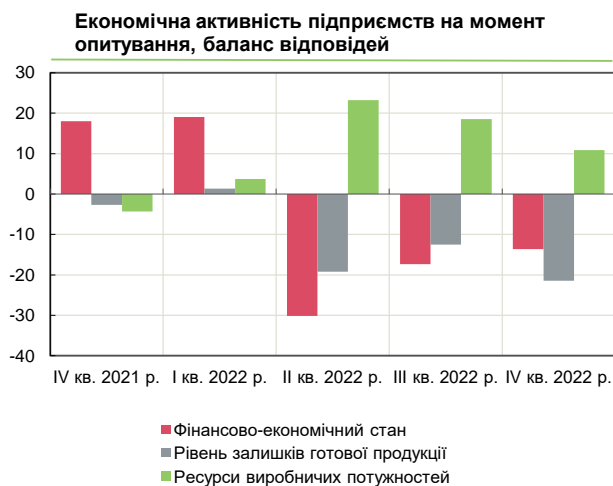
Графік 1

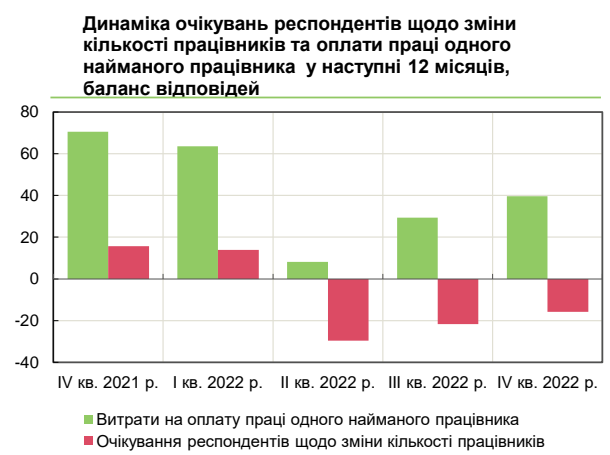
Графік 2

Графік 3

Графік 4

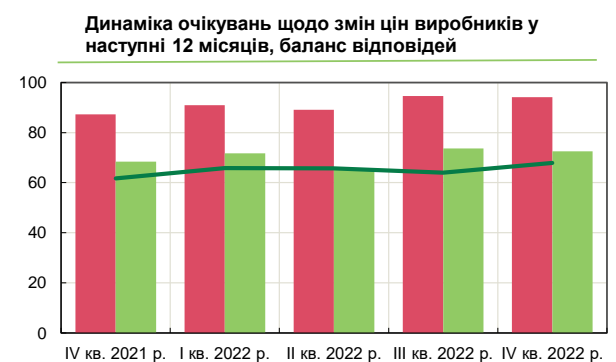

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

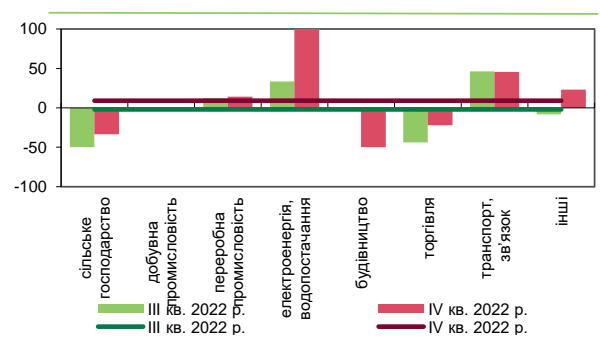
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

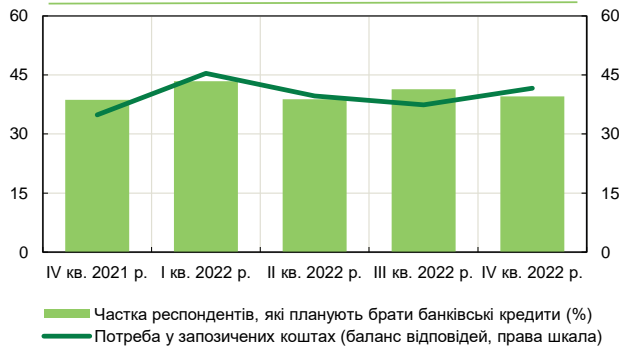
Графік 8

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають, за видами

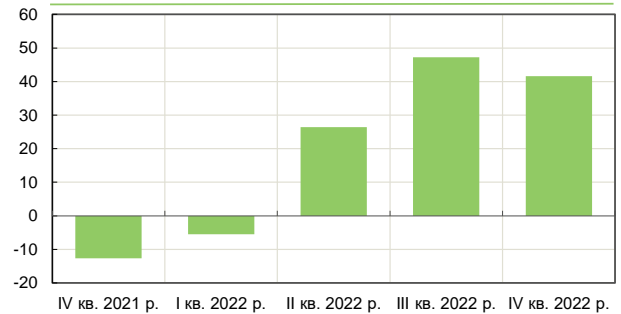
Графік 9

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 10

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

